

REPUBLICA MOLDOVA ON CADRUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

Oleg BALAN,

doctor on drept, conf. univ.,
șef Direcție administrare publică, AAP

SUMMARY

The Declaration of Independence presenting the culminant point of the movement of the political and national emancipation, marked the discovery of the Republic of Moldova among the big family of the european states and all the civilization, having offered to Moldovan society and political elite new horizons and first of all perspectives of beneficial contacts with the free world to which Moldova was a real Terra Incognita.

Apariția Republicii Moldova on cadrul comunității internaționale

este legată de Declarația de Independență a Republicii Moldova din 27 august 1991.

Declarația de Independență, reprezentond un punct culminant al mișcării de emancipare politică și națională, a onsemnat o deschidere a Republicii Moldova către marea familie a statelor europene și ontreaga civilizație, oferind societății și elitelor politice

moldovenești noi orizonturi și, onainte de toate, perspectiva unor contacte multidimensionale benefice cu lumea liberă, pentru care Republica Moldova rămonea o adevărată terra incognita¹.

Etapa inițială on dobondirea sta-talității și a calității de subiect de drept internațional a Republicii Moldova este legată de primii pași on vederea obținerii

unor atribute de stat de fosta Republică Sovietică Socialistă Moldovenească din cadrul URSS: decretarea limbii de stat și reintroducerea alfabetului latin (31 august 1989), aprobarea drapelului și stemei de stat (27 aprilie și, respectiv, 3 noiembrie 1990), adoptarea Declarației de Suveranitate a Republicii Moldova (23 iunie 1990) și schimbarea denumirii oficiale a statului (23 mai 1991).

Pe parcursul anilor următori Moldova desfășoară o activitate intensă de afirmare pe plan internațional prin aderarea la un șir de organizații internaționale: Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa (30 ianuarie 1992); Organizația Națiunilor Unite (2 martie 1992); Organizația Mondială a Sănătății (4 mai 1992) Fondul Monetar Internațional; Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (12 august 1992).

Ompreună cu alte state, la 25 iunie 1992, Republica Moldova, participă în calitate de membru-fondator la instituirea organizației regionale Cooperarea Economică la Marea Neagră. În scopul includerii în circuitul internațional cultural republica a aderat la UNESCO (27 mai

1992) și la Uniunea Latină (12 decembrie 1992).

În perioada anilor 1992-1993 concomitent cu eforturile de integrare în organizațiile și structurile internaționale s-au extins și relațiile bilaterale. Spre sfârșitul anului 1993 Republica Moldova era recunoscută de mai mult de 120 de state, având relații diplomatice cu peste 80 de țări. Au fost deschise primele ambasade ale Republicii Moldova peste hotare: la București (24 februarie 1992), Moscova (16 octombrie 1992), Kiev (26 mai 1993), Bruxelles (21 iunie 1993), Minsk (6 octombrie 1993), Washington (9 decembrie 1993). La 5 iunie 1992 a început să funcționeze Reprezentanța permanentă a Republicii Moldova pe lângă ONU. Totodată la Chișinău au fost deschise primele ambasade străine: a României (24 ianuarie 1992), SUA (29 martie 1992), Ucrainei (martie 1992), Federației Ruse (iunie 1992), RFG (noiembrie 1992) ș. a.

Momente importante în afirmarea statalității Republicii Moldova și a calității ei de subiect de drept internațional reprezintă alegerile parlamentare pe bază de pluripartitism, desfășurate la 27 februarie 1994 și elaborarea noii Constituții, care a intrat în vigoare la 27 august 1994. Constituția Republicii Moldova

devine astfel cadru juridic al relațiilor bilaterale și colaborării multilaterale cu alte state.

Primele luni ale anului 1994 au coincis cu începutul unei etape noi în politica externă a statului, etapă, pe parcursul căreia, odată cu extinderea relațiilor bilaterale și datorită creării bazei legislative a acestora, a început diversificarea și aprofundarea lor. În această perioadă Republica Moldova aderă la noi organizații internaționale, consolidându-și totodată pozițiile în organizațiile cu care colaborarea se stabilise deja în perioada precedentă.

Importantă pentru Moldova este și ratificarea de către Parlament a documentelor de constituire a CSI (8 aprilie 1994). Republica Moldova a aderat la Uniunea Economică a CSI, menținând colaborarea comercial-economică și renunțând la participarea la acordurile militare.

În 1994 a început colaborarea reală a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, în special după semnarea la 28 noiembrie 1994 a Acordului de Parteneriat și Co-operare, ratificat de Parlament la 3 noiembrie 1995 care a intrat în vigoare la 1 iulie 1998.

Ținând cont de prevederile Constituției cu privire la neutralitatea permanentă a statului, s-au stabilit relații cu NATO, ac-

centul punându-se în primul rând pe colaborarea în cadrul Programului Parteneriatul pentru Pace. După semnarea în martie 1994 de către președintele Republicii a Documentului-cadru al acestui program, a fost elaborat Programul individual al Parteneriatului pentru Republica Moldova.

O deosebită atenție a fost acordată dezvoltării relațiilor cu Consiliul European. Inițial Republica Moldova a avut statut de invitat special al Adunării Parlamentare a acestei organizații și în această calitate a semnat Convenția europeană privind protecția mediului sălbatic și a habitatelor naturale precum și Convenția culturală europeană, fapt ce a constituit o condiție statutară pentru aderarea la Consiliul European. Aceasta a avut loc la 13 iulie 1995, când Republica Moldova este admisă ca membru cu drepturi depline al Consiliului European. La momentul aderării, Republica Moldova a semnat Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele adiționale la aceasta, precum și Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale.

O atenție specială s-a acordat dezvoltării relațiilor cu țările occidentale, care puteau sprijini procesele democratice din Republica Moldova, cursul reformei

economice și integrarea în structurile euro-atlantice. În această direcție de colaborare s-a luat în considerare faptul că SUA, Marea Britanie și Franța sunt membri ai Consiliului de Securitate al ONU și membri influenți ai majorității organizațiilor internaționale. Din aceste motive, Republica Moldova a depus eforturi pentru intensificarea extinderii dialogului politic cu țările occidentale.

Consolidarea relațiilor cu Statele Unite ale Americii a constituit o constantă a politicii externe a Republicii Moldova. Administrația Americană și Congresul SUA și-au exprimat în permanență atitudinea favorabilă față de Republica Moldova, sprijinind consecvent țara noastră în cadrul relațiilor internaționale referitor la problema soluționării conflictului transnistrean și retragerii contingentului militar rus din stonca Nistrului. Este

ONU pentru Refugiați, Misiunea OSCE, reprezentanța permanentă a Fondului Monetar Internațional, reprezentanța permanentă a Băncii Mondiale, UNICEF, UNESCO ș. a.

necesară constatarea faptului că astăzi Republica Moldova este recunoscută de majoritatea absolută a statelor lumii. Moldova întreține relații diplomatice cu peste 110 state, este semnatară și a ratificat peste 200 de convenții internaționale, a semnat peste 700 de acorduri bilaterale. În străinătate activează 21 de misiuni diplomatice și consulare ale Republicii Moldova, interesele statului fiind reprezentate datorită acreditării prin cumul în peste 50 de state, iar în Moldova sunt acreditați peste 70 de ambasadori dintre care 12 cu sediul la Chișinău, 17 cu sediul la București, 17 la Moscova, 12 la Kiev, precum și la Budapesta, Sofia, Praga și Atena. La Chișinău funcționează reprezentanțele și oficiile mai multor organizații internaționale: Biroul TACIS al Comunității Europene, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Oficiul Comisariat al

BIBLIOGRAFIE

1. Cojocaru Gh., *Politica externă a Republicii Moldova*, Chișinău,